

Верховний
Суд

Засоби запобігання зловживанням процесуальними правами у цивільному судочинстві

Дмитро Луспеник
Секретар Пленуму Верховного Суду,
Касаційний цивільний суд,
кандидат юридичних наук, доцент

04 квітня 2023 р., НШСУ

Судова практика (оцінка)

Судова практика щодо застосування новел процесу про неприпустимість зловживання процесуальними правами є позитивною й ефективною

Думки вчених

Поняття «зловживання правом» може бути використане лише тоді, коли суб'єкт володіє певним суб'єктивним правом. У тих випадках, коли особа здійснює будь-які дії не на підставі суб'єктивного права, говорити про зловживання правом не можна (В. П. Грибанов)

Зловживання процесуальним правом слід розглядати як специфічний вид правопорушення у цивільному судочинстві, за який має наставати юридична відповідальність (А. В. Юдін)

Зловживання правом – це юридичний парадокс (А. В. Юдін)

Нормативне регулювання

ЦПК України

Стаття 2. Завдання та основні засади цивільного судочинства

Частина 3. Основними засадами (принципами) цивільного судочинства є:

....

11) неприпустимість зловживання процесуальними правами (ґрунтується на ч. 1 ст. 68 Конституції України: кожен зобов'язаний неухильно додержуватися Конституції України та законів України, не посягати на права і свободи, честь і гідність інших людей);

12) відшкодування судових витрат сторони, на користь якої ухвалене судове рішення.

Нормативне регулювання

Стаття 44. Неприпустимість зловживання процесуальними правами

Частина 1. Учасники судового процесу та їхні представники **повинні добросовісно** користуватися процесуальними правами; зловживання процесуальними правами не допускається.

Складові принципу добросовісності у цивільному судочинстві:

1) заборона зловживання процесуальними правами; 2) вимога добросовісного виконання процесуальних обов'язків; 3) заборона суперечливої поведінки сторін або правило процесуального естопелю; 4) заборона чинити інші протиправні перешкоди у здійсненні правосуддя (наприклад, введення суду в оману, використання втрачених процесуальних правомочностей тощо).

Розкриття принципу (неприпустимість зловживання процесуальними правами) на рівні Конвенції

Ст. 6 (право на справедливий суд). Кожен має право на справедливий і публічний розгляд його справи упродовж розумного строку незалежним і безстороннім судом, встановленим законом.

Ст. 13 (право на ефективний засіб юридичного захисту). Кожен, чії права та свободи, визнані в цій Конвенції, було порушено, має право на ефективний засіб юридичного захисту в національному органі, навіть якщо таке порушення було вчинене особами, які здійснювали свої офіційні повноваження.

Ст. 17 (заборона зловживання правом). Жодне з положень цієї Конвенції не може тлумачитись як таке, що надає будь-якій державі, групі чи особі право займатися будь-якою діяльністю або вчиняти будь-яку дію, спрямовану на скасування будь-яких прав і свобод, визнаних цією Конвенцією, або на їх обмеження в більшому обсязі, ніж це передбачено в Конвенції

Розкриття принципу (неприпустимість зловживання процесуальними правами) на рівні Конвенції

Ст. 35 (умови прийнятності).

Ч. 2. Суд не розглядає жодної індивідуальної заяви якщо вона, зокрема, за своєю суттю є ідентичною до заяви, що вже була розглянута Судом, і якщо вона не містить нових фактів у справі.

Ч. 3. Суд оголошує непринятною будь-яку індивідуальну заяву, якщо він вважає, зокрема, що ця заява несумісна з положеннями Конвенції або протоколів до неї, явно необґрунтована або є зловживанням правом на подання заяви;

Ч. 4. Суд відхиляє будь-яку заяву, яку він вважає непринятною згідно з цією статтею. Він може зробити це на будь-якій стадії провадження у справі.

Дія процесуального закону в часі

Інститут зловживання процесуальними правами із застосуванням відповідних наслідків запроваджений в процесуальному законі у редакції, чинній з 15 грудня 2017 року.

Таким чином до дій учасників справи, вчинених до цього, не передбачене застосування наслідків, визначених чинним законом.

- Постанова ВП ВС від 07.08.2019 № 757/43800/18-ц (14-309цс19),
<http://reyestr.court.gov.ua/Review/84153040>
- Постанова ВП ВС від 07.08.2019 № 757/43785/18-ц (14-310 цс 19),
<http://reyestr.court.gov.ua/Review/84153007>
- Постанова ВП ВС від 07.08.2019 № 757/43793/18-ц (14-311 цс 19),
<http://reyestr.court.gov.ua/Review/84153041>

Мета зловживання процесуальними правами

Мета зло-вживання правом

А) задля власної вигоди;

Б) спричинити зло іншій особі – шикана.

Поняття зловживання процесуальними правами (визначена судовою практикою)

Постанова КЦС ВС від 22.05.2019 у справі 234/334/15

Постанова КЦС ВС від 02.10.2019 у справі № 750/3021/18

Ухвала КЦС ВС від 06.09.2018 у справі № 552/2378/17

Зловживання процесуальними правами – особливий різновид цивільного процесуального правопорушення, що полягає у тому, при зловживанні процесуальними правами відбувається порушення умов реалізації суб'єктивних цивільних процесуальних прав. Це положення відповідає загальнотеоретичним розробкам конструкції зловживання правом, в яких воно нерідко визначається як поведінка, що перевищує (або порушує) межі здійснення суб'єктивних прав. Суб'єкт цивільного судочинства свої цивільні процесуальні права має здійснювати відповідно до їх призначення, яке або прямо визначено змістом того чи іншого суб'єктивного права, або вочевидь впливає з логіки існування того чи іншого суб'єктивного процесуального права.

Види зловживань процесуальними правами

Виходячи з природи процесуального права, яким зловживає особа, загальноновизнаним є поділ на:

А) зловживання **правом на позов** (зловживання процедурою в цілому, зловживання процесом в цілому, зловживання правом на судовий захист, зловживання правом на подачу позову тощо);

Б) зловживання окремими процесуальними правами.

Заходи боротьби з процесуальними зловживаннями

До заходів боротьби із процесуальними зловживаннями найчастіше відносять:

- 1) законодавче закріплення обов'язку сторін добросовісно користуватися своїми процесуальними правами;
- 2) відмову суду у вчиненні певних дій, зокрема відмову в задоволенні клопотань та заяв особи, відмову у прийнятті зустрічного позову тощо;
- 3) відхилення апеляційної та касаційної скарги;
- 4) залишення заяви, позову без розгляду;
- 5) відшкодування завданих збитків особою, яка вчинює зловживання процесуальними правами;
- 6) відшкодування збитків, завданих забезпеченням позову;

Заходи боротьби з процесуальними зловживаннями

- 7) відмову у прийнятті доказів, поданих із порушенням встановлених законом строків;
- 8) ухвалення судового рішення на основі наявних у справі доказів;
- 9) виклик сторін для надання особистих пояснень у справі;
- 10) відшкодування судових витрат за умови необґрунтованих дій позивача в разі закриття провадження у справі та залишення позову без розгляду;
- 11) покладення на сторону, що зловживала процесуальними правами, судового збору незалежно від результатів вирішення спору;
- 12) окрема ухвала;
- 13) штраф;

Заходи боротьби з процесуальними зловживаннями

- 13) заходи адміністративної (ст. 185-3 КУпАП) та кримінальної (ст. 382 КК України) відповідальності;
- 14) дисциплінарна відповідальність адвоката та втрата статусу представника для представника – не адвоката;
- 15) скасування судового рішення у випадку, коли до участі у справі не були залучені всі заінтересовані особи;
- 16) негативні наслідки, що наступають для особи, яка не виконала свої процесуальні обов'язки, тощо.

Обов'язок суду

У ЦПК зазначається, що суд зобов'язаний вживати заходів для запобігання зловживанню процесуальними правами.

У випадку зловживання процесуальними правами учасником судового процесу суд застосовує до нього заходи, визначені ЦПК (ч. 4 ст. 44 ЦПК).

Із цього випливає, що ЦПК виходить із розрізнення превентивних засобів захисту та засобів захисту, що застосовуються під час спроб зловживання процесуальними правами або коли такі зловживання вже сталися.

Протидія зловживанню

Принцип 2 Рекомендації R (84)5 Комітету міністрів Ради Європи державам-членам щодо принципів цивільного судочинства, спрямованих на вдосконалення функціонування правосуддя від 28 лютого 1984 року, якщо сторона починає явно необґрунтоване провадження, **суд має бути наділений повноваженнями** постановляти рішення у справі у спрощеному порядку, і, якщо це доречно, накладати на цю сторону штраф або ухвалювати рішення про відшкодування збитків, завданих іншій стороні. Коли в ході судового провадження сторона поводить себе недобросовісно і явно зловживає процедурою з очевидною метою затягти провадження, суд має бути наділений повноваженнями або невідкладно винести рішення по суті справи, або застосувати санкції, такі як накладення штрафу, відшкодування завданих збитків або позбавлення права на процесуальну дію; в особливих випадках суд має бути в змозі стягнути судові витрати з адвоката. Професійним організаціям адвокатів слід запропонувати передбачити дисциплінарні санкції у випадках, коли певний їх член зловживав правами.

Засоби захисту від зловживань

1. Попереджувальні засоби захисту, спрямовані на недопущення процесуальних зловживань.

2. Присічні засоби захисту, що покликані припинити спроби процесуальних зловживань.

1 і 2 – це власне процедурні (процесуальні) засоби захисту.

3. Компенсаторні засоби, спрямовані на забезпечення справедливої сатисфакції за зловживання, що сталися.

3 – мають грошовий еквівалент.

Процедурні засоби захисту

Залежно від їх природи можна виокремити:

- а) засоби захисту особистого характеру. Вони мають персоніфікований характер, це можливість постановлення окремої ухвали щодо учасників справи та їх представників, що зловживають процесуальними правами у цивільному судочинстві;
- б) власне процесуальні засоби захисту. Це процесуальні заходи, їх специфіка пов'язана передусім із можливостями суду, застосовуючи повноваження, надані законом: а) загальні засоби процесуальної форми та б) присічні засоби реагування на зловживання процесуальними правами.

Актуальна судова практика окрема ухвала за зловживання процесуальними правами

Окрема ухвала КГС ВС від 31.07.2019 у справі № 916/1573/18

У вказаній ухвалі суд зазначив про неналежне виконання адвокатом своїх професійних обов'язків та з метою подальшого запобігання порушень, надіслав до Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури Одеської області окрему ухвалу для вирішення питання про притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності.

Присічні засоби захисту від процесуальних зловживань

Присічні засоби захисту щодо зловживань правом на позов та зловживань окремими процесуальними правами:

- повернення позовної заяви. Це засіб пов'язаний із одночасною подачею тотожних позовів, що міститься у п. 6 ст. ч. 4 ст. 185 ЦПК;
- закриття провадження у справі відповідно до п. 2 ч. 1 ст. 255 ЦПК, якщо відсутній предмет спору;
- залишення позову без розгляду відповідно до п. 11 ч. 1 ст. 257 ЦПК в окремих випадках подачі тотожного позову, що також свідчить про наявність зловживань правом на позов.

Процесуальні засоби боротьби зі зловживаннями

- відповідно до ч. 3 ст. 44 ЦПК, якщо подання скарги, заяви, клопотання визнається зловживанням процесуальними правами, суд з урахуванням обставин справи має право **залишити без розгляду або повернути скаргу, заяву, клопотання**;
- якщо відвід заявляється повторно з підстав, розглянутих раніше, суд, який розглядає справу, **залишає таку заяву без розгляду** (ч. 5 ст. 39 ЦПК);
- якщо клопотання про витребування доказів заявлено з пропуском встановленого строку, **суд залишає його без задоволення**, крім випадку, коли особа, яка його подає, обґрунтує неможливість його подання у встановлений строк з причин, що не залежать від неї (ч. 1 ст. 84 ЦПК);
- суд **залишає без розгляду заяви та клопотання**, які без поважних причин не були заявлені в підготовчому провадженні або в інший строк, визначений судом (ч. 2 ст. 222 ЦПК);
- суд постановляє ухвалу про **відмову у затвердженні мирової угоди і продовжує судовий розгляд**, якщо умови мирової угоди суперечать закону чи порушують права чи охоронювані законом інтереси інших осіб (п. 1 ч. 5 ст. 207 ЦПК) тощо.

Актуальна судова практика образлива лексика

Постанова ВП ВС від 19.03.2019 у справі № 199/6713/14-ц (14-92 цс 19)

Учасники справи зобов'язані виявляти повагу до суду та до інших учасників судового процесу (пункт 1 частини другої статті 43 ЦПК України).

Нецензурна лексика, образливі та лайливі слова чи символи, зокрема, для надання особистих характеристик учасникам справи, іншим учасникам судового процесу, їх представникам і суду (суддям) не можуть використовуватися ні у заявах по суті справи, заявах з процесуальних питань, інших процесуальних документах, ні у виступах учасників судового процесу та їх представників.

У скарзі заявник неодноразово використовував нецензурну лексику, лайливо характеризував державного виконавця та його роботу і стверджував, що звернувся до суду за захистом своїх прав саме тому, що державний виконавець має такі характеристики.

Актуальна судова практика образлива лексика

Продовження...

Велика Палата Верховного Суду вважає такі дії скаржника виявом неповаги до суду й інших учасників процесу та констатує, що подання такої скарги є зловживанням скаржником його процесуальним правом, невиконанням обов'язку керуватися завданням цивільного судочинства.

Відповідно до частини третьої статті 44 ЦПК України, якщо подання скарги визнається зловживанням процесуальними правами, суд з урахуванням обставин справи має право залишити цю скаргу без розгляду.

З огляду на наведені вище висновки Велика Палата Верховного Суду вважала касаційну скаргу частково обґрунтованою. Тому ухвалу суду першої інстанції та постанову апеляції скасувала, а скаргу залишила без розгляду.

Актуальна судова практика образлива лексика

Постанова ВП ВС від 14.03.2019 у справі № 9901/34/19 (11-82 заі 19)

Верховний Суд у складі судді-доповідача КАС, керуючись статтями 45 та 169 КАС України, ухвалою від 22 січня 2019 року повернув позовну заяву, вказавши на зловживання позивачем його процесуальними правами, яке полягало у застосуванні позивачем у позовній заяві образливих висловлювань, які дискредитують судові органи України та їх посадових осіб.

Велика Палата Верховного Суду відхилила доводи скаржника про те, що вказана судом першої інстанції підстава для висновку про зловживання позивачем його процесуальними правами не входить до наведеного частиною другою статті 45 КАС України переліку, адже за змістом абзацу першого цієї статті такий **перелік не є вичерпним**.

Актуальна судова практика безпідставний відвід

Постанова ВП ВС від 25.06.2019 у справі № 910/17792/17 (12-280 гс 18)

Частина п`ята статті 38 ГПК України передбачає, що якщо відвід заявляється повторно з підстав, розглянутих раніше, суд, який розглядає справу, залишає таку заяву без розгляду.

Відповідно до змісту частини третьої статті 43 вказаного Кодексу якщо подання скарги, заяви, клопотання визнається зловживанням процесуальними правами, суд з урахуванням обставин справи має право залишити без розгляду або повернути скаргу, заяву, клопотання.

Суд апеляційної інстанції дослідив та надав належну оцінку кожному з поданих клопотань (заяв та їх обґрунтованості), в тому числі і про відвід суддів, відповідно до наведених вище норм процесуального права, дійшов правильного висновку про зловживання процесуальними правами і у встановленому порядку залишив клопотання без розгляду, що спростовує доводи скаржника про порушення судом апеляційної інстанції положень статті 39 ГПК України.

Спеціальні процесуальні засоби боротьби зі зловживанням

Спеціальним процесуальним засобом боротьби зі зловживанням **правом на касаційне оскарження** є можливість відмовити у відкритті касаційного провадження у справі, якщо:

А) суд дійшов висновку, що касаційна скарга є необґрунтованою (п. 5 ч. 2 ст. 394 ЦПК) і Верховний Суд вже викладав в своїй постанові висновок щодо питання правильного застосування норми права, порушеного в касаційній скарзі, і суд апеляційної інстанції переглянув судові рішення у відповідності із таким висновком;

Б) правильне застосування норми права є очевидним і не викликає розумних сумнівів щодо її застосування чи тлумачення (ч. 4 ст. 394 ЦПК України).

Актуальна судова практика відмова у відкритті касаційного провадження

Ухвала КГС ВС від 17.04.2020 у справі № 922/1485/18

У справі заявник повторно звернувся з касаційною скаргою на ухвалу суду апеляційної інстанції, за якою вже було відмовлено у відкритті касаційного провадження.

Суд визнав це зловживанням, залишив скаргу без розгляду і оштрафував скаржника на 21 020 грн.

Компенсаторні засоби боротьби зі зловживаннями

Найбільш розповсюдженими компенсаторними засобами захисту щодо зловживань процесуальними правами по праву визнаються механізми **розподілу судових витрат між сторонами**.

Основні правила в контексті зловживань процесуальними правами такі:

1. При вирішенні питання про розподіл судових витрат **суд враховує поведінку сторони** під час розгляду справи, що призвела до затягування розгляду справи, зокрема, подання стороною явно необґрунтованих заяв і клопотань, безпідставне твердження або заперечення стороною певних обставин, які мають значення для справи, безпідставне завищення позивачем позовних вимог тощо (п. 3 ч. 3 ст. 141 ЦПК);
2. У випадку **зловживання стороною чи її представником** процесуальними правами, або якщо **спір виник внаслідок неправильних дій сторони**, суд має право покласти на таку сторону судові витрати повністю або частково незалежно від результатів вирішення спору (ч. 9 ст. 141 ЦПК);
3. У разі закриття провадження у справі або залишення позову без розгляду відповідач має право заявити вимоги про компенсацію здійснених ним витрат, пов'язаних з розглядом справи, **внаслідок необґрунтованих дій позивача** (ч. 5 ст. 142 ЦПК).

Компенсаторні засоби боротьби зі зловживаннями

Інститут забезпечення судових витрат (ст. 135 ЦПК)

Якщо позов наділений ознаками **завідомо безпідставного чи іншими ознаками зловживання правом на звернення до суду** як захід забезпечення судових витрат суд з урахуванням конкретних обставин справи має право, за клопотанням відповідача, зобов'язати позивача внести на депозитний рахунок суду грошову суму для забезпечення можливого відшкодування майбутніх витрат відповідача на професійну правничу допомогу та інших витрат, які має понести відповідач у зв'язку із розглядом справи (ч. 4 ст.135 ЦПК).

Невнесення у визначений судом строк зазначених коштів надає суду право за клопотанням відповідача **залишити позов без розгляду** (ч. 6 ст. 135 ЦПК). У випадку задоволення позову суд ухвалює рішення про **повернення внесеної суми позивачу**, а у випадку відмови у позові, закриття провадження у справі, залишення позову без розгляду – про **відшкодування за її рахунок витрат відповідача** повністю або частково, у порядку, передбаченому ст. ст. 141, 142 цього Кодексу (ч. 7 ст. 135 ЦПК).

Компенсаторні засоби боротьби зі зловживаннями

Спеціальні правила щодо стягнення судових витрат містяться в нормах, що регулюють розгляд справ окремого провадження та справ про відновлення втраченого судового провадження.

Судові витрати, пов'язані з провадженням справи про визнання фізичної особи недієздатною або обмеження цивільної дієздатності фізичної особи, *відносяться на рахунок держави* (ч. 2 ст. 299 ЦПК), проте суд, установивши, що заявник діяв недобросовісно без достатньої для цього підстави, *стягує із заявника* всі судові витрати (ч. 3 ст. 299 ЦПК).

Відповідно до ст. 495 ЦПК у справі про відновлення втраченого судового провадження *заявник звільняється від оплати судових витрат*. У разі подання завідомо неправдивої заяви судові витрати, понесені іншими учасниками справи, *відшкодовуються заявником у повному обсязі*, про що суд постановляє ухвалу.

Компенсаторні засоби боротьби зі зловживаннями

Природа судового штрафу (ст. 143 ЦПК - захід процесуального примусу)

Відповідно до п. 2 ч. 1 ст. 148 ЦПК суд може постановити ухвалу про стягнення в дохід державного бюджету з відповідної особи **штраф** у випадках зловживання процесуальними правами, вчиненні дій або допущення бездіяльності з метою перешкоджання судочинству. У випадку повторного чи неодноразового зловживання процесуальними правами суд з урахуванням конкретних обставин справи стягує у дохід державного бюджету з відповідного учасника судового процесу або відповідної іншої особи **штраф** (ч. 2 ст. 148 ЦПК).

Відповідно до ч. 3 ст. 148 ЦПК у випадку зловживання процесуальними правами представником учасника справи суд з урахуванням конкретних обставин справи може стягнути **штраф** як з учасника справи, так і з його представника.

Актуальна судова практика (штраф)

Ухвала КЦС ВС від 16.04.2019 у справі № 757/32769/15-ц

У вказаній справі касаційну скаргу було повернуто заявнику та стягнуто штраф 3842грн. Суд зазначив, що адвокат як особа, яка має вищу юридичну освіту, стаж роботи у галузі права та отримав свідоцтво про право на заняття адвокатською діяльністю, достовірно знав, що касаційне провадження за касаційною скаргою на постанову суду касаційної інстанції не може бути відкрито, оскільки таке рішення суду касаційної інстанції є остаточним і оскарженню не підлягає.

Постанова КЦС ВС від 14.11.2018 у справі № 530/1847/16-ц

Суд апеляційної інстанції вірно стягнув штраф ю.о., яка втретє подала апеляційну скаргу, визнавши це зловживанням процесуальними правами

Компенсаторні засоби боротьби зі зловживаннями

ЦПК не передбачає можливості відшкодування шкоди, завданої безпосередньо зловживанням процесуальними правами.

Поряд з цим, ЦПК закріплює декілька *компенсаторних засобів захисту*, застосування яких хоча і не пов'язане із встановленням фактів процесуальних зловживань, однак може мати місце в тому числі і до випадків їх наявності.

Чи не єдиним механізмом відшкодування шкоди, **завданої внаслідок процесуальних дій**, що прямо закріплена в ЦПК, є можливість **відшкодування збитків внаслідок забезпечення позову**. Відповідно до ст. 159 ЦПК у випадку закриття провадження у справі або залишення позовної заяви без розгляду з інших, ніж зазначені у ч. 1 ст. 155 цього Кодексу підстав або у випадку ухвалення рішення суду (третейського суду, міжнародного комерційного арбітражу) щодо повної або часткової відмови у задоволенні позову відповідач або інша особа, **чиї права або охоронювані законом інтереси порушені внаслідок вжиття заходів забезпечення позову**, має право на відшкодування збитків, заподіяних забезпеченням позову, за рахунок особи, за заявою якої такі засоби забезпечення позову вживалися.

Актуальна судова практика зловживання правом на забезпечення позову

Постанова КЦС ВС від 19 лютого 2020 року у справі № 200/10900/18-ц, провадження № 61-22785 св 19

Згідно з частиною першою статті 159 ЦПК відповідач або інша особа, чії права або охоронювані законом інтереси порушені внаслідок вжиття заходів забезпечення позову, має право на відшкодування збитків, заподіяних забезпеченням позову, за рахунок особи, за заявою якої такі заходи забезпечення позову вживалися.

Умови і підстави застосування частини першої статті 159 ЦПК, якими є те, що ризик здійснення процесуальних дій лежить виключно на учасниках спору, при цьому за відповідачем у справі (основний позов) закріплено спеціальне право вимагати відшкодування збитків, які йому заподіяні у результаті застосування забезпечення позову.

При цьому у предмет доказування **не входить безумовне встановлення вини особи**, яка ініціювала прийняття заходів забезпечення позову.

Право на відшкодування збитків ґрунтуються **на прямій вказівці закону**. У цій категорії справ принцип вини трансформується через принцип добросовісності. Безпідставна відмова у відшкодуванні таких збитків означає відсутність необхідного попереджувального впливу на осіб, які заявили безпідставну вимогу про забезпечення позову.

Актуальна судова практика зловживання процесуальними правами та правом на позов

Постанова ВС КЦС від 04 вересня 2019 року у справі № 500/1196/17, провадження № 61-8467св19

З метою реалізації статті 55 Конституції України в частині першій статті 3 ЦПК закріплено, що кожна особа має право в порядку, встановленому цим Кодексом, звернутися до суду за захистом своїх порушених, невизнаних або оспорюваних прав, свобод чи інтересів.

Скасовуючи рішення суду, апеляційний суд дійшов обґрунтованого висновку про те, що звертаючись з позовом до ТОВ ... та інших про стягнення заборгованості (справа № 522/3137/16-ц), відповідачка, реалізувала своє конституційне право на судовий захист і діяла у спосіб, передбачений законодавством.

Доводи касаційної скарги про те, що відповідачка своїми неправомірними діями, шляхом зловживання процесуальними правами, а саме зверненням до суду з позовом до ТОВ ... та інших про стягнення заборгованості, за відсутності при цьому предмета спору та будь-яких інших правовідносин між нею та ТОВ, завдала компанії збитків, які повинні бути нею відшкодовані у повному обсязі, є безпідставними, оскільки вказані доводи не підтверджені належними та допустимими доказами, висновків суду апеляційної інстанції не спростовують і фактично є припущеннями заявника.

Компенсаторні засоби боротьби зі зловживаннями

Аналогічний механізм використовується і для **відшкодування збитків, спричинених забезпеченням доказів** (ч. 8 ст. 118, ст. 159 ЦПК).

Відповідно до ч. 6 ст. 116 ЦПК особа, яка подала заяву про забезпечення доказів, зобов'язана відшкодувати судові витрати, а також збитки, спричинені у зв'язку із забезпеченням доказів, у разі неподання позовної заяви у строк, зазначений в ч. 5 цієї статті, а також у разі відмови у позові.

Поряд із цим, відповідно до ч. 5 ст. 116 ЦПК у разі подання заяви про забезпечення доказів до подання позовної заяви заявник повинен подати позовну заяву протягом десяти днів з дня постановлення ухвали про забезпечення доказів.

Верховний
Суд

Дякую за увагу!